

УДК 373.2/3.016:78

СОЛДАТЕНКО ОЛЕКСАНДР ІГОРОВИЧ

Кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри

мистецьких дисциплін

Національний університет

«Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка,

м. Чернігів

д. т. 5-63-03; e-mail: dj_sol@mail.ru

**СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА ПРИ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО І
МОЛОДШО-ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Анотація:

У статті розглядаються проблеми розширення професійної діяльності викладача музичного мистецтва. Автор розглядає нові професійні компетентності педагога-музиканта-хореографа як результат освоєння їм таких видів діяльності як: проведення музично-хореографічних занять, постановка танців, підготовка дітей до свят.

Вимоги які пред'являє сучасне суспільство до фахівців з вищою освітою в області музичного мистецтва при роботі з дітьми дошкільного і молодшо-шкільного віку в останні роки істотно підвищилися. Трансформація системи естетичної освіти і практичної діяльності в цій галузі викликає необхідність розширення кваліфікації фахівців даного профілю, орієнтованої не тільки на оволодіння певними професійними вміннями та навичками викладача музичного мистецтва, а й на формування властивостей і якостей особистості педагога-хореографа, необхідних для повноцінної самореалізації в соціокультурній сфері.

Музика - це мистецтво, в якому ідеї, почуття і переживання виражаються ритмічно та інтонаційно організованими звуками. У танці ідеї, почуття і переживання виражаються теж ритмічно та інтонаційно засобами організованої пластики руху. Танець вирішує ті ж завдання естетичного розвитку і виховання дітей, що і музика. У музиці закладені зміст і характер будь-якого танцювального твору. Не може бути танцю без музики, без ритму. Навчання мистецтву танцю відбувається паралельно з музичним вихованням: діти вчать розуміти, слухати і чути музику, органічно поєднувати в єдине ціле рух і музику [6].

В наш час, викладач музичного мистецтва дітей дошкільного та молодшого шкільного віку повинен бути не тільки концертмейстером і працювати в тісній співпраці з хореографом, а й сам займатись постановкою танців, етюдів, композицій, готуючи дітей до свят.

Саме тому сучасним напрямком діяльності викладача музичного мистецтва є оволодіння новими для нього компетенціями дитячого хореографа в таких видах діяльності як: постановча, репетиційна, виконавська, педагогічна, організаційно-керівна, дослідницька. Для цього він повинен оволодіти певними професійними вміннями та навичками, а саме:

- знати танцювальні і методичні основи хореографічного мистецтва, основи етики професійної діяльності, психолого-педагогічні характеристики різновікових груп учасників, анатомію, теорію і історію музики;

- володіти музичною грамотою, необхідним рівнем загальної культури та дотримуватись моральних і естетичних принципів [4 с. 113].

Виділимо сутність видів професійної компетенції викладача музичного мистецтва з урахуванням специфіки діяльності хореографа.

1. Спеціальна компетентність - це: володіння на оптимальному рівні методикою викладання хореографічних дисциплін; володіння методикою роботи з творчим колективом; здатність проектувати свій професійний розвиток.

2. Соціальна компетентність – це: володіння соціальними знаннями які виступають в якості керівництва до дії в професійній інноваційній діяльності; вміле використання прийомів професійного спілкування; соціальна відповідальність за результати педагогічної праці.
3. Особистісна компетентність – це: володіння прийомами особистісного самовираження і позиціонування; вміння протистояти стресовим ситуаціям.
4. Індивідуальна компетентність – це: володіння прийомами індивідуальної самоосвіти і саморозвитку; готовність до професійного зростання; вміння вибудувати індивідуальну перспективу підвищення професіоналізму.

Для викладача музичного мистецтва постановка танцю не є спеціальним завданням. Відправна точка в роботі педагога – музично-рухова гра, в якій діти творчо пізнають можливості свого тіла, вчаться орієнтуватися в просторі, знайомляться з основами акторської майстерності. Тому музичні заняття з хореографії можна розділити на: сюжетні, образно-ігрові, інтегровані, підсумкові.

Кожне музично-хореографічне заняття має свою певну структуру, яка може варіюватися залежно від віку вихованців та конкретних завдань, наприклад: пальчикова гімнастика; музично-ритмічні ігри; дихальна гімнастика; ігрова гімнастика з елементами класичного чи народного танцю; розучування танцювальних рухів; танцювальні ігри.

При проведенні музично-хореографічних занять потрібно використовувати певні методи і прийоми в організації освітньої діяльності. У зв'язку з цим для кожної вправи, ігри, танцю вибирається найбільш ефективний шлях пояснення, тобто певні методичні прийоми:

1. Наочний метод - виразний показ під рахунок, з музикою: метод показу, метод ілюстративної наочності.
2. Ігровий метод є основним для дітей дошкільного віку. Кожна ритмічна гра повинна мати в своїй основі певну мету, якесь завдання.

3. Метод аналогій з тваринним і рослинним світом (образ, поза, рухова імітація), де педагог-музикант-хореограф, використовуючи ігрову атрибутику, активізує роботу правої півкулі головного мозку дитини, її просторово-образне мислення, сприяючи вивільненню прихованих творчих можливостей підсвідомості.
4. Словесний метод. Це бесіда про характер музики і танцю, засобах їх виразності, пояснення виконання танцювальних рухів.
5. Практичний метод полягає в багаторазовому виконанні конкретного музично-ритмічного руху.

На музично-хореографічних заняттях викладач музичного мистецтва, при роботі з дітьми дошкільного і молодшо-шкільного віку, може використовувати анімаційні танці і флешмоби.

Для розучування анімаційних танців педагогу треба обрати музику середнього темпу, чіткого ритму з восьмитактним рахунком, створити набір рухів, від восьми до десяти. Переваги анімаційних танців: не потрібна особлива підготовка, бо діти виконують все повторюючи за викладачем; під час танцю можливе поступове збільшення учасників та всіх присутніх на святі, включаючи батьків.

У флешмобі важливо заздалегідь відпрацювати кожен рух, бо на відміну від анімаційних танців, він вимагає гарної підготовки. Викладач музичного мистецтва може спочатку поставити танець і під нього підібрати музику або навпаки. Для флешмоба важливо вибрати прості рухи, розучити їх з дітьми та добитись синхронного виконання. Такими рухами можуть бути стрибки, повороти, хлопки - головне, щоб це було весело, і всі учасники могли їх виконати. Музика для флешмоба повинна бути запальною. Можна вибрати трек одного виконавця, а можна скласти трек з фрагментів різних композицій.

Хореографічна постановка безумовно цікава, творча і дуже серйозна робота викладача музичного мистецтва, бо жодне свято не обходиться без

танців. Педагог повинен залучати до танцю всіх дітей, а не керуватися принципом відбору їх за професійною придатністю, тому, складаючи танець, потрібно враховувати особливості і можливості кожної дитини. На музично-хореографічних заняттях не бажано зловживати термінологією, а потрібно називати танцювальні фігури для дітей простими і зрозумілими словами. Складаючи танцювальну програму свята педагог повинен обов'язково включити в неї загальний груповий танець.

Отже, щоб стати професійно компетентним, викладач музичного мистецтва повинен глибоко знати свій предмет, володіти різноманітними методичними засобами і мати ґрунтовну психолого-педагогічну підготовку. Але і цього недостатньо. Кожен учитель повинен стати новатором, знайти свою методику, що відповідає його особистісним якостям, оскільки без цього, все інше може залишитися лише формальним і дорогим нововведенням.

Саме тому сучасним напрямком діяльності викладача музичного мистецтва при роботі з дітьми дошкільного і молодшо-шкільного віку є оволодіння новими для нього компетентностями хореографа. Професійні компетенції якими в результаті повинен володіти фахівець педагог-музикант-хореограф включають знання і вміння з постановки творчих завдань, здатність вирішувати організаційні творчі питання і забезпечувати їх виконання при проведенні музично-хореографічного заняття та постановці танців, етюдів, композицій під час підготовки до свят.

Використані джерела:

1. Боголюбская М. С. Музыкально-хореографическое искусство в системе эстетического и нравственного воспитания / М. С. Боголюбская. – Москва: ВНИИ ИТ и КИП, 1986. – 93 с.
2. Бубнова О. Б. Коммуникативные танцы как средство развития навыков невербального общения младших школьников : на уроках ритмики в детской музыкальной школе : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук

: спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)" / Бубнова Ольга Борисовна – Екатеринбург, 2009. – 23 с.

3. Горская И. Ю. Педагогические условия становления оценочных суждений учителя музыки в процессе хормейстерской подготовки : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Горская Ирина Юрьевна – Екатеринбург, 1997. – 147 с.

4. Калинина Е. А. Формирование творческой индивидуальности руководителя хореографического коллектива на занятиях народным танцем / Е. А. Калинина. // Человеческий Капитал. – 2014. – №5. – С. 110–113.

5. Мулявина Э. А. Актуализация здоровьесформирующего потенциала естественнонаучного образования младших школьников : дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Мулявина Элеонора Александровна – Екатеринбург, 2007. – 165 с.

6. Фокина Е. Н. Хореография в общеобразовательной школе как средство гармонизации развития личности : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Общая педагогика, история педагогики и образования" / Фокина Елена Николаевна – Тюмень, 2002. – 23 с.

7. Юрова Н. В. Основные направления развития профессиональной компетентности / Надежда Владимировна Юрова. // Инновационные образовательные технологии. – 2010. – №2. – С. 59–63.

8. Ярцева Н. В. Развитие творческого потенциала будущих учителей музыки на занятиях по хореографии : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)" / Ярцева Надежда Васильевна – Екатеринбург, 2010. – 23 с.